

Wymagania edukacyjne z historii w klasie 4.

Podczas nauki przedmiotu historia w naturalny sposób kształtowane są takie wartości jak: ojczyzna, naród, państwo, symbole narodowe i państwowe, patriotyzm, pamięć historyczna, prawda, sprawiedliwość, dobro, piękno, wolność, solidarność, odpowiedzialność, odwaga, krytycyzm, tolerancja, tożsamość, kultura.

Ocenie podlegają wszystkie niżej wymienione aktywności:

- sprawdzian
- kartkówka
- praca w grupie
- aktywność (np. konkurs, projekt, prezentacja, dłuższa praca pisemna)
- zadanie domowe

Kryteria oceniania:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który: - opanował w pełni zakres wiadomości podstawowych i ponadpodstawowych przewidziany programem nauczania dla klasy IV, - biegłe wykorzystuje zdobytą wiedzę w rozwiązywaniu problemów, - potrafi samodzielnie dotrzeć do różnych źródeł oraz informacji i w oparciu o nie rozszerzyć swą wiedzę historyczną, - potrafi umiejętnie posługiwać się mapą, odczytywać wiadomości z wykresów i tabel, - zna i rozumie podstawowe pojęcia historyczne, - jest inicjatorem rozwiązywania problemów na lekcji jak i poza nią, potrafi na forum klasy zaprezentować wyniki swojej pracy, chętnie podejmuje działania w zadaniach dodatkowych.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który: - w stopniu bardzo dobrym opanował wymagania podstawowe i ponadpodstawowe, - dociera do źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela, - aktywnie uczestniczy w lekcji, postawione problemy i zadania rozwiązuje samodzielnie; - poprawnie posługuje się poznanymi pojęciami, dostrzegając przy tym przyczyny i skutki wydarzeń historycznych, - potrafi umiejętnie posługiwać się mapą,

odczytywać wiadomości z wykresów i tabel.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który: - w stopniu zadowalającym opanował wymagania podstawowe i ponadpodstawowe, powinien opanować wiedzę faktograficzną, wykazywać się aktywnością na lekcjach, wyrażać własną opinię, - dostrzegać ciągłość rozwoju kulturalnego i cywilizacyjnego, 2 - integrować wiedzę uzyskaną z różnych źródeł, - samodzielnie poszukiwać informacji o swoim regionie i rodzinnej miejscowości, umiejętnie posługiwać się mapą, odczytywać wiadomości z wykresów i tabel.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który: - opanował podstawowe elementy wymagań, powinien posiadać podstawową wiedzę faktograficzną, czytać teksty ze zrozumieniem, dostrzegać związki teraźniejszości z przeszłością, opanować najprostsze umiejętności przedmiotowe, takie jak: dokonywanie oceny zdarzenia, opis, porównanie, określanie, w którym wieku rozegrało się dane wydarzenie, porządkowanie zdarzeń w kolejności chronologicznej - samodzielnie wykonuje zadania o niewielkim stopniu trudności, a zadania trudniejsze pod kierunkiem nauczyciela.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który - opanował zakres wymagań w stopniu elementarnym, potrafi wyjaśnić z pomocą nauczyciela znaczenie podstawowych terminów historycznych, potrafi budować krótkie wypowiedzi ustne i pisemne., dokonywać opisów przeszłości i porównywać ją z teraźniejszością na podstawie materiałów ilustracyjnych.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który -nie opanował podstawowych umiejętności, nie potrafi nawet przy pomocy nauczyciela wykonać nawet najprostszych zadań

Kryteria oceniania dla klasy 4 szkoły podstawowej.

Gwiazdką oznaczono tematy dodatkowe (nieobowiązkowe) z podstawy programowej do wyboru przez nauczyciela.

Temat lekcji	Wymagania podstawowe Uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe Uczeń:
Rozdział I. Z historią na ty		
1. Historia – nauka o przeszłości	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>współczesność, przeszłość, historia, historycy, legenda, baśń, dzieje, archeologia, źródła pisane, źródła materialne</i> – potrafi podać przykłady postaci legendarnych i historycznych – wyjaśnia, czym są przyczyny i skutki – dokonuje podstawowego podziału źródeł historycznych i wskazuje ich przykłady – porównuje pracę historyków i archeologów – wyjaśnia potrzebę edukacji historycznej 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia rolę źródeł historycznych w procesie poznawania dziejów – wskazuje pozapodręcznikowe przykłady różnych kategorii źródeł historycznych – przedstawia różne efekty pracy naukowców zajmujących się przeszłością – potrafi zaproponować podział źródeł pisanych bądź niepisanych na podkategorie – przedstawia nowoczesne metody badania życia ludzi w przeszłości – ocenia wiarygodność różnego rodzaju źródeł pisanych
2. Historia wokół nas	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>ojczyzna, patriotyzm, tradycja, drzewo genealogiczne, mała ojczyzna</i> – podaje przykłady pamiątek rodzinnych – podaje przykłady regionalnych tradycji – przygotowuje drzewo genealogiczne najbliższej rodziny – wyjaśnia, czym jest genealogia – wyjaśnia, czym jest patriotyzm – podaje przykłady postaw i zachowań patriotycznych – wskazuje na mapie Polski własną miejscowość, region, województwo i jego stolicę – charakteryzuje własną „małą ojczyznę” na tle innych regionów 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje lokalne przykłady instytucji dbających o regionalną kulturę i historię – tworzy przewodnik po własnej miejscowości i regionie – przedstawia historyczną genezę regionu oraz wybitne postaci w jego dziejach – charakteryzuje inne regiony państwa polskiego – wyjaśnia znaczenie dbałości o tradycję regionalną – ocenia, w jaki sposób różnorodność „małych ojczyzn” wpływa na bogactwo kulturowe wielkiej
3. Mieszkamy w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>mniejszość narodowa, społeczeństwo, symbole narodowe, Polonia, państwo, region, naród</i> – wskazuje na mapie państwo polskie i jego granice – zna poprawną nazwę państwa polskiego – wymienia elementy współtworzące państwo 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie świata największe zbiorowości Polonii – rozróżnia mniejszość narodową od etnicznej – wyjaśnia, dlaczego należy szanować inne tradycje narodowe – przedstawia konsekwencje przynależności Polski do UE – omawia genezę polskich symboli narodowych – wyjaśnia pojęcia: <i>emigracja, uchodźcy</i>

	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia najważniejsze czynniki narodotwórcze – przedstawia polskie symbole narodowe – wskazuje na mapie główne krainy historyczno-geograficzne Polski oraz największe miasta – rozróżnia pojęcia „naród” i „społeczeństwo” – przedstawia genezę najważniejszych świąt państwowych 	
4. Czas w historii	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>data, tysiąclecie, wiek, era, okres p.n.e. i n.e., epoka historyczna</i> – umieszcza daty na osi czasu – zamienia cyfry arabskie na rzymskie – porządkuje fakty i epoki historyczne oraz umieszcza je w czasie – podaje cezury czasowe epok historycznych 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje główne epoki historyczne – wyjaśnia okoliczności ustanowienia roku 1 i podziału na dwie ery – podaje przykłady innych rachub mierzenia czasu – wyjaśnia różnicę między kalendarzem juliańskim i gregoriańskim
5. Obliczanie czasu w historii	<ul style="list-style-type: none"> – określa, w którym wieku miało miejsce dane wydarzenie – porządkuje chronologicznie wydarzenia – oblicza upływ czasu między wydarzeniami, w tym na przełomie obu er 	<ul style="list-style-type: none"> – przy określeniu datacji wydarzenia posługuje się sformułowaniami: <i>początek, środek, koniec stulecia, półwiecze, przełom wieków</i> – przyporządkowuje wydarzenia do epok historycznych
6. Czytamy mapę i plan	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>mapa, plan, legenda, symbol, róża wiatrów</i> – odróżnia mapę od planu – przygotowuje proste plany miejscowe – objaśnia symbole legendy mapy – odczytuje z mapy podstawowe informacje – wyjaśnia, czym jest kartografia – wyjaśnia, czym jest skala mapy – rozróżnia mapę geograficzną, polityczną, historyczną 	<ul style="list-style-type: none"> – interpretuje i wyciąga wnioski z mapy – przedstawia elementy historii kartografii – wyjaśnia zasadę działania i rolę GPS-u we współczesnej lokalizacji przestrzennej
Rozdział 2: Od Piastów do Jagiellonów		
1. Mieszko I i chrzest Polski	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>plemię, Słowianie, Piastowie</i> – potrafi przytoczyć przykłady legend o początkach państwa polskiego – wymienia legendarnych protoplastów Mieszka – wyjaśnia pochodzenie nazwy „Polska” 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje znaczenie przyjęcia chrześcijaństwa dla państwa polskiego – przedstawia najważniejsze odkrycia archeologiczne na ziemiach polskich – określa, jakie informacje może zdobyć historyk dzięki zastosowaniu metody dendrochronologicznej

	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie rozmieszczenie plemion słowiańskich na ziemiach polskich – lokalizuje na mapie Gniezno, Poznań oraz inne główne grody w państwie Mieszka I – wyjaśnia okoliczności zawarcia małżeństwa z Dobrawą oraz przyjęcia chrztu przez Mieszka – przedstawia najważniejsze konsekwencje przyjęcia chrztu – opisuje bitwę pod Cedynią 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia dokument „Dagome iudex”
2. Bolesław Chrobry – pierwszy król Polski	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>misja, relikwie, cesarz, arcybiskupstwo, koronacja, gród, wojowie</i> – zna wydarzenia związane z datami: 997, 1000, 1002–1018, 1025 – opisuje wygląd i uzbrojenie woja z drużyny książęcej – opisuje przebieg misji św. Wojciecha do Prusów – przedstawia przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego – wskazuje na mapie terytoria podbite przez Bolesława Chrobrego – wie, że Bolesław Chrobry był pierwszym królem Polski 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie wizyty Ottona III w Gnieźnie dla państwa polskiego – wyjaśnia znaczenie utworzenia samodzielnej metropolii kościelnej – wyjaśnia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego – ocenia skutki polityki wewnętrznej i zagranicznej Bolesława dla państwa polskiego
*W średniowiecznym klasztorze	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>duchowieństwo, zakon chrześcijański, mnich, klasztor, reguła zakonna, skryptorium, pergamin</i> – podaje przykłady zakonów chrześcijańskich – charakteryzuje wygląd mnichów – opisuje życie wewnątrz klasztoru – opisuje podstawowe zajęcia duchowieństwa zakonnego w średniowieczu – wyjaśnia, jak należy rozumieć zakonny nakaz „módl się i pracuj” – opisuje wygląd średniowiecznych ksiąg – opisuje wygląd średniowiecznych ksiąg – wymienia najstarsze zakony na ziemiach polskich – wyjaśnia, w jaki sposób zakony przyczyniły się do rozwoju rolnictwa na ziemiach polskich 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje wkład duchowieństwa w średniowieczną kulturę – wyjaśnia znaczenie ksiąg i książek dla rozwoju wiedzy i nauki – wskazuje przykłady lokalizacji najstarszych budowli zakonnych na ziemiach polskich – wyjaśnia, jakie są związki między mnichami a nauką historyczną

<p>3. Polska Kazimierza Wielkiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>dynastia, ucztą u Wierzyńka, uniwersytet</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1364, 1370 – opisuje wygląd średniowiecznego zamku – wyjaśnia powiedzenie: <i>Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną</i> – opisuje zjazd monarchów w Krakowie – wyjaśnia cele oraz znaczenie utworzenia Akademii Krakowskiej – wskazuje na mapie ziemie przyłączone do Polski za panowania Kazimierza Wielkiego – wyjaśnia, dlaczego historycy określili Kazimierza mianem „Wielkiego” 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje oraz ocenia politykę wewnętrzną i zagraniczną prowadzoną przez Kazimierza Wielkiego – argumentuje, dlaczego Kazimierz stał się wzorem dobrego władcy – porównuje politykę prowadzoną przez Bolesława Chrobrego i Kazimierza Wielkiego – wyjaśnia znaczenia panowania Kazimierza dla państwa polskiego
<p>*Rycerze i zamki</p>	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>rycerz, zbroja, herb, zamek, paż, giermek, pasowanie, kopia, dziedziniec, fosa, baszta, most zwodzony</i> – wyjaśnia, kto i w jaki sposób mógł zostać rycerzem – opisuje wygląd średniowiecznego rycerza – wyjaśnia, w jaki sposób utrzymywali się rycerze – charakteryzuje turnieje rycerskie – przedstawia powinności rycerskie – charakteryzuje kodeks rycerski – opisuje wygląd średniowiecznego zamku 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady zachowanych zamków średniowiecznych w Polsce i w regionie – przedstawia przykłady wzorców rycerskich utrwalonych w literaturze i legendach
<p>4. Jadwiga i Jagiełło – unia polsko-litewska</p>	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>unia, Jagiellonowie</i> – zna wydarzenia związane z datą: 1385 – opisuje sytuację związaną z objęciem tronu polskiego po wygaśnięciu dynastii Piastów – przedstawia okoliczności zawązania unii polsko-litewskiej – wymienia postanowienia unii w Krewie oraz jej konsekwencje – wskazuje na mapie państwo polskie oraz obszar Wielkiego Księstwa Litewskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia zagrożenie ze strony zakonu krzyżackiego dla Polski i Litwy – przedstawia stosunek Litwinów do unii w Krewie – na podstawie mapy ocenia sytuację geopolityczną w Europie Środkowej po zawarciu unii

<p>5. Zawisza Czarny i bitwa pod Grunwaldem</p>	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>giermek, kopia, rycerz, miecz, herb, kodeks honorowy</i> – zna wydarzenia związane z datą: 1410 – opisuje wygląd i cechy rycerza – charakteryzuje postać Zawiszy Czarnego – wyjaśnia powiedzenie: <i>polegać jak na Zawiszy</i> – charakteryzuje rycerski kodeks honorowy – przedstawia przyczyny wielkiej wojny z zakonem krzyżackim – opisuje przebieg bitwy pod Grunwaldem 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym zajmuje się heraldyka – wyjaśnia charakter obyczajowości i kultury rycerskiej – przedstawia postanowienie pokoju toruńskiego oraz skutki bitwy pod Grunwaldem – przedstawia genezę i charakteryzuje różne zakony rycerskie
<p>6. Mikołaj Kopernik –wielki astronom</p>	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>astronomia</i> – wie, gdzie urodził się Mikołaj Kopernik oraz gdzie znajduje się jego grobowiec – przedstawia poglądy na temat Ziemi i Układu Słonecznego przed odkryciem Kopernika – wyjaśnia powiedzenie: <i>Wstrzymał Słońce i ruszył Ziemię</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem <i>teoria heliocentryczna</i> – przedstawia inne dokonania i zainteresowania Mikołaja Kopernika – opisuje, w jaki sposób zrekonstruowano wygląd Mikołaja Kopernika – wyjaśnia, dlaczego najważniejsze dzieło Kopernika zostało potępione przez Kościół – wyjaśnia, czym jest nauka i jakie cechy musi spełniać wiedza naukowa
<p>Rozdział III: Wojny i upadek Rzeczypospolitej</p>		
<p>1. Jan Zamoyski – druga osoba po królu</p>	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>szlachta, kanclerz, hetman, akademia</i> – zna królów Polski: Stefana Batorego i Zygmunta II Augusta – opisuje państwo polskie rządzone przez szlachtę w XVI w. – charakteryzuje zabudowę i układ Zamościa – charakteryzuje postać i dokonania Jana Zamoyskiego – wyjaśnia słowa Zamoyskiego: <i>Takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia różnice między monarchią dynastyczną a elekcyjną – przedstawia zagrożenia dla państwa polskiego wynikające z systemu wolnej elekcji – wyjaśnia, jakie cechy powinien spełniać mąż stanu – wskazuje na mapie Zamość – charakteryzuje Zamość, jako przykład miasta renesansowego
<p>2. XVII wiek – stulecie wojen</p>	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>potop szwedzki, Jasna Góra, husaria, wielki wezyr, islam, odsiecz</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1655–1660, 1683 – opisuje wygląd i uzbrojenie husarii – wskazuje na mapie granice Rzeczypospolitej oraz jej sąsiadów – wskazuje na mapie: Szwecję, Jasną Górę, Turcję, Chocim, 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jakie były przyczyny klęski Polaków w pierwszej fazie potopu szwedzkiego – wyjaśnia słowa Jana Sobieskiego: <i>Lepiej w cudzej ziemi, o cudzym chlebie wojować, aniżeli samym się bronić o swoim chlebie</i> – wyjaśnia, dlaczego wojny XVII wieku przyczyniły się do osłabienia Rzeczypospolitej

	<p>Wiedeń</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna postaci: Augustyn Kordecki, Stefan Czarniecki, Jan III Sobieski, oraz ich dokonania – przedstawia przebieg potopu szwedzkiego i przelomowej obrony Jasnej Góry – wyjaśnia powiedzenie: <i>Polska przedmurzem chrześcijaństwa</i> 	
*Czasy stanisławowskie	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>encyklopedia, edukacja, reformy, Szkoła Rycerska, kadet, mecenas, obiady czwartkowe</i> – charakteryzuje sytuację państwa polskiego w czasach panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego – wyjaśnia, w jakim celu wprowadzane są reformy państwa – wymienia zasługi króla Stanisława Augusta Poniatowskiego – przedstawia najwybitniejszych twórców doby stanisławowskiej oraz ich dokonania – wyjaśnia, dlaczego Dzień Edukacji Narodowej jest współcześnie obchodzony 14 października 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia dlaczego oświecenia było nazywane „wiekiem rozumu” – wyjaśnia znaczenie powołania Komisji Edukacji Narodowej dla państwa polskiego – wskazuje przykłady zabytków doby oświecenia w kraju i w regionie – wyjaśnia kontrowersje w ocenie panowania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego
3. Tadeusz Kościuszko na czele powstania	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>rozbiory, konstytucja, kosynierzy</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1772, 3 maja 1791, 1794, 1795 – wymienia państwa, które dokonały rozbiorów – charakteryzuje postać i dokonania Tadeusza Kościuszki – zna postać ostatniego króla Polski – Stanisława Augusta Poniatowskiego – przedstawia znaczenie uchwalenia Konstytucji 3 Maja – opisuje cel powstania kościuszkowskiego i jego przebieg 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady i ocenia różne postawy Polaków w okresie rozbiorów (w tym targowiczán) – wyjaśnia, dlaczego rocznica uchwalenia Konstytucji 3 Maja została ogłoszona świętem narodowym – wyjaśnia przyczyny kryzysu Rzeczypospolitej szlacheckiej
4. Józef Wybicki i hymn Polski	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>emigracja, legiony, hymn państwowy</i> – zna wydarzenia związane z datą: 1797 – charakteryzuje postaci oraz dokonania gen. Jana Henryka Dąbrowskiego i Józefa Wybickiego – przedstawia sytuację narodu polskiego po III rozbiorze 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia dalsze losy Legionów Polskich we Włoszech – wyjaśnia, dlaczego Polacy zaczęli tworzyć legiony polskie u boku Napoleona – charakteryzuje postać Napoleona Bonaparte – ocenia, czy Napoleon spełnił pokładane w nim przez Polaków nadzieje

	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie Francję, Włochy, Lombardię – opisuje Legiony Polskie we Włoszech oraz panujące w nich zasady – wie, kiedy <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> został polskim hymnem narodowym 	
5. Romuald Traugutt i powstanie styczniowe	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>zabór rosyjski, działalność konspiracyjna, branka, wojna partyzancka, dyktator, zesłanie</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1863–1864 – pokazuje na mapie zasięg zaboru rosyjskiego – charakteryzuje sytuację narodu polskiego w zaborze rosyjskim – wyjaśnia, dlaczego Polacy prowadzili działalność konspiracyjną – opisuje przyczyny, charakter i przebieg powstania styczniowego – charakteryzuje postać i dokonania Romualda Traugutta – przedstawia skutki powstania 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawę Polaków pod zaborem rosyjskim – opisuje funkcjonowanie państwa powstańczego – wyjaśnia, dlaczego powstanie styczniowe upadło – porównuje powstanie styczniowe z innymi powstaniem – przedstawia różne metody walki o polskość
6. Maria Skłodowska-Curie – polska noblistka	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>tajne nauczanie, laureat, Nagroda Nobla, Latający Uniwersytet</i> – wyjaśnia, dlaczego Polacy nie mogli odbywać edukacji w języku polskim – charakteryzuje, na czym polegało tajne nauczanie – wyjaśnia, jak funkcjonował Latający Uniwersytet – wyjaśnia, dlaczego M. Skłodowska-Curie musiała wyjechać do Francji – przedstawia dokonania M. Skłodowskiej-Curie i wyjaśnia, za co została uhonorowana nagrodą Nobla – porównuje szkolnictwo XIX-wieczne i współczesne 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje swoją ulubioną dziedzinę naukową i jej wybitnego przedstawiciela – wymienia innych polskich laureatów Nagrody Nobla – wyjaśnia rolę nauki w rozwoju cywilizacyjnym – opisuje działalność Marii Skłodowskiej-Curie podczas I wojny światowej
	Rozdział IV: Ku współczesnej Polsce	
1. Józef Piłsudski i niepodległa Polska	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>I wojna światowa, II Rzeczpospolita, Naczelnik Państwa</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1914–1918, 11 listopada 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia sytuację geopolityczną w Europie powstałą w wyniku I wojny światowej, która umożliwiła Polakom odzyskanie niepodległości

	<p>1918, 15 sierpnia 1920</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje działalność Józefa Piłsudskiego przed I wojną światową – wyjaśnia sytuację państw zaborczych po wybuchu I wojny światowej. – przedstawia udział Legionów Polskich w działaniach zbrojnych podczas I wojny światowej – wyjaśnia, dlaczego dzień 11 listopada został ogłoszony świętem państwowym – wskazuje na mapie obszar II RP – opisuje przebieg Bitwy Warszawskiej – wyjaśnia rolę Józefa Piłsudskiego w odzyskaniu niepodległości i budowie państwa polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje trudności polityczne w odbudowie państwa polskiego – ocenia znaczenie Bitwy Warszawskiej – wyjaśnia, dlaczego rocznica Bitwy Warszawskiej jest obchodzona przez Wojsko Polskie jako jego święto
<p>*Bitwa Warszawska</p>	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: II RP, ułani, komunizm, bolszewicy, „cud nad Wisłą” – zna wydarzenia związane z datą: 15 sierpnia 1920 – wyjaśnia genezę wojny o wschodnią granicę II RP – omawia przebieg wojny polsko-bolszewickiej – wskazuje na mapie miejsce Bitwy Warszawskiej oraz przebieg wschodniej granicy II RP – charakteryzuje mit „cudu nad Wisłą” – ocenia postawę ludności polskiej wobec sowieckiego zagrożenia – wyjaśnia, dlaczego 15 sierpnia obchodzone jest Święto Wojska Polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jakie czynniki złożyły się na sukces wojsk polskich w wojnie z Rosją sowiecką – wyjaśnij, kiedy i w jaki sposób bolszewicy przejęli władzę w Rosji – podaje przykłady współcześnie istniejących krajów komunistycznych oraz opisuje życie ich mieszkańców
<p>2. Eugeniusz Kwiatkowski i budowa Gdyni</p>	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>gospodarka, przemysł, minister, bezrobocie, eksport, import, okręg przemysłowy</i> – opisuje trudności gospodarcze i ustrojowe w odbudowie państwa polskiego – wskazuje na mapie Polski Gdynię – wyjaśnia, dlaczego Gdynia stała się polskim oknem na świat – wskazuje na mapie obszar Centralnego Okręgu 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, w jaki sposób rozwój gospodarczy wpływa na sytuację obywateli – wyjaśnia rolę potencjału gospodarczego państwa we współczesnym świecie – wymienia najważniejsze ośrodki przemysłowe współczesnej Polski

	<p>Przemysłowego</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia dokonania Eugeniusza Kwiatkowskiego 	
<p>3. Zośka, Alek i Rudy – bohaterscy harcerze</p>	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>okupacja, łapanki, Armia Krajowa, Szare Szeregi</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1 września 1939, 1 sierpnia 1944, 1945 – wie, kiedy i gdzie wybuchła II wojna światowa – przedstawia sytuację narodu polskiego pod okupacją niemiecką – charakteryzuje postaci Zośki, Alka i Rudego – opisuje najważniejsze akcje Szarych Szeregów, w tym akcję pod Arsenalem – ocenia postawę młodzieży polskiej pod okupacją 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje działalność Polskiego Państwa Podziemnego – przedstawia politykę okupantów wobec Polaków (mord katyński) – podaje przykłady udziału żołnierzy polskich na frontach II wojny światowej – przedstawia przebieg powstania warszawskiego
<p>4. Pilecki i Inka – „żołnierze niezłomni”</p>	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>obozy koncentracyjne, opozycja antykomunistyczna, „żołnierze niezłomni”</i> – opisuje politykę hitlerowców wobec ludności żydowskiej – charakteryzuje postaci Witolda Pileckiego, Danuty Siedzikówny – wyjaśnia, kto objął rządy w państwie polskim po zakończeniu II wojny światowej – opisuje represje komunistów wobec zwolenników prawowitych władz polskich – ocenia postawę Danuty Siedzikówny, ps. Inka – wyjaśnia, dlaczego dla wielu Polaków wojna się nie zakończyła – wyjaśnia pojęcie „żołnierze niezłomni” 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego państwo polskie znalazło się po II wojnie światowej w sowieckiej strefie wpływów – charakteryzuje działalność partyzantki antykomunistycznej – wyjaśnia dramatyzm wyboru postaw przez obywateli wobec państwa polskiego po II wojnie światowej – wyjaśnia pojęcie: „suwerenność” – wyjaśnia pojęcie: „żelazna kurtyna” oraz jego genezę – charakteryzuje postać i działalność Ireny Sendlerowej – wymienia największe niemieckie obozy koncentracyjne
<p>5. Jan Paweł II – papież pielgrzym</p>	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>PRL, papież, konklawe, kardynał, pontyfikat</i> – opisuje sytuację społeczeństwa polskiego w czasach PRL-u – charakteryzuje rolę Kościoła w czasach komunizmu – charakteryzuje rolę papieża jako przywódcy Kościoła katolickiego oraz jako autorytetu moralnego dla chrześcijan 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do kraju dla społeczeństwa polskiego – wyjaśnia znaczenie słów Jana Pawła II: <i>Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze ziemi. Tej ziemi!</i>

6. „Solidarność” i jej bohaterowie	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>związek zawodowy, NSZZ „Solidarność”, stan wojenny, Okrągły Stół, strajk, deokracja</i> – zna wydarzenia związane z datami: sierpień 1980, 1989 – wyjaśnia, dlaczego w 1980 roku doszło do masowych strajków robotniczych – zna bohaterów „Solidarności” (L. Wałęsę, A. Walentynowicz, A. Gwiazdę, J. Popiełuszkę) – opisuje okoliczności zawiązania NSZZ „Solidarność” – przedstawia główne postulaty „Solidarności” 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje różnice polityczne między czasami komunizmu a wolną Polską – opowiada o rywalizacji między ZSRS a Zachodem – wyjaśnia, jaką rolę odegrał stan wojenny – wyjaśnia znaczenie i skutki rozmów Okrągłego Stołu